ЩОДЕННИК УКРАЇНЦЯ

в фашистській неволі

або Е-11кспрес Лондон - Київ,
з двома незапланованими пересадками.

/

1..Я

Присвячується усім вільним подорожнім,
які не бажають жити за законом звіриним,
вважаючи цивілізацію - цінністю.

Друкується [практично] без виправлень,
без скорочень.
З метою [не] виключно науковою.

[dhg3 4=nvbjewpflkb]



Стрий — 202&

Тюрма міста Реґенсбурґ, Німеччина.

Частина 1. Пресують

Так, пора писати щоденник. Бо листа мені послати все одно не дадуть, подзвонити також, закрили в камері, нікуди не випускають, то хоть щось буду робити.

Сьогодні *2 серпня 2006 року*, *середа.* Ще вчора зранку сидів в карцері, куди кинули позавчора після полудня за відмову здавати кров з вени клятим фашистам. Дідька з два вони получать, а не кров мою. Тримали більше доби в карцері, чи як там вони його називають?.. Голі стіни, покриті плиткою, відеокамера, унітаз в підлозі та тоненький матрац з шкірзамінника. Розділи догола, дали якісь паперові труси та закинули туди. Видали, правда, два півлітрові стакани води, які скоро почали підтікати. Так я і сидів там, поки придурки не зрозуміли, що для людей наших такі умови - то практично курорт. Ще б - годують безплатно і тепло. Що ще хотіти? Я вже приготувався там жити півтора місяці, на які мене засудили, але фашисти вчасно схаменулися. Тепер сиджу в одиночній камері. Це в них полегшене таке покарання. Офіційно називається карантин, чи щось типу цього. Щоб я інших арештантів не заразив чимось. Я їм пропонував кров з пальця взяти - відмовилися. Нікуди не

випускають, читати нічого не дають. Навіть марки на конверт не дають купити, щоб якогось листа додому відправити. Мої вже, напевно, хвилюються. Їхав, їхав і пропав. А ці свині навіть подзвонити не дають. Спочатку взагалі ігнорували любі вимоги мої, потім видали якісь форми для вимог, в які я вперто писав: "Дзвінок додому, захисника і поштові марки". Перші два взагалі не взяли, а поштові марки вже другий день чекаю. Скоти, одним словом. Зловили "руссіше", радуються, напевне. Будуть вони в мене радуватися, коли я звідси вийду! Сиджу, згадую підлого суддю, який своєю підлістю може перевершити хоч кого, хоч найпідлішого. Це ж треба, спитати в мене, чи я хочу захисника після того, як всі папери я вже підписав, з хитрим виразом шакала. До цих падлюк ми ще доберемся. Я з них всі гроші витрясу, падлюк.

А їхав я нормально. З Лондона "Євростаром" - до Брюселю. Вийшов, подивився на облуплені стіни навпроти вокзалу, - трущоби якісь, і вирішив їхати дальше. В Люксембурзі - те ж саме - бомжарня якась, ще й каси закриті, бо касири бастують, чи щось таке. Пошвидше звідти - першим поїздом - до Німеччини. Там, в якомусь невеличкому місті (Трієр, вроді) подрімав пару годин на вокзалі і поїхав до Франкфурту-на-Майні. Походив пів дня по Франкфурті, купив мікрофон

до міні-дискового магнітофону, щоб в Карпатах щось записати гарне, може, і далі - до Нюрнбергу і на Прагу. На кордоні мене і зловили, якщо це можна так назвати, бо ж я легально в'їхав в Шенгенську зону, штамп в паспорт отримав і навіть не підозрював, що хтось виявиться настільки беззаконним, щоб вкинути мене в тюрму. Тепер чекаю, може відправлять додому літаком, то хоть трохи часу наверстаю.

Попав я сюди *29-го зранку*. Так що сьогодні вже 5 днів, як я тут парюся. Неголений, бо бритву також не дають.
Вже списав 22 сторінки іншого твору, про наше життя, більше нічого придумати поки що не можу. Намалював нову модифікацію тризуба, який мені видається більш правильним, розписався на стінах, от і все. Треба спати, чи що?.. Але рано ще. Може ще що напишу... Ліг. Не спиться... Годують паршиво. Зранку якусь бурду типу кави дають і пару кусків хліба. В обід - більш-менш. Сьогодні якась зупа була. Хліба в обід не дають. Приходиться тримати той, що зранку дають, щоб було з чим їсти. Ввечері якийсь компот невідомо з чого, знов хліб і якусь дрібничку. Сьогодні був кусень сиру. Вчора - нога куряча (шикували, напевно :), позавчора - знов сир. Зупа так нічо була.

Папір закінчується. Треба завтра ще просити. Цей мені дали на листи, але їх все одно не дають відправляти, то хоть для чогось згодиться.
Скучно! Хоть би швидше додому відправили, почну шукати якогось толкового адвоката, щоб взявся за цю справу.

Тільки що вичитав на стіні, що камера ця "Бункер" називається. Прикільно. Якийсь Marze сидів тут тиждень, а Esse - 12 днів. А я скільки висиджу?.. Бункер давить на психіку конкретно. Вони, гади, на це і розраховують. А ще й ніяких контактів з навколишнім світом. І робити нема що. Побачим, хто - кого.
Переді мною сиділа якась Марія з Свердловська (12.07.06 написано). Написала: "Берегите себя, ведь єто не надолго и знайте, что всё будет хорошо". Гарна дівЧИна, напевне. Душу гріє цей напис. Ще один напис: "Пацани. Помните о том, что нас ждут дома и русские не здаются!!! Калининград. 29.07.05"
Скільки тут народу перейшло! На стіні наді мною надряпаний великий християнський хрест, обведений зубною пастою. Ще з боку напис нею ж "Nadija" і серце намальоване. Англійські (No future for bloody Doutchland), арабські, німецькі написи. Ми хоть і в Німеччині, але більшість написів не німецькою і тюрму, як мені сказали, "наши держат". Сильно, як не крути. Є в росіянах

таки той елемент завойовницький, якого нам бракує, чи атрофований. Може і ми б вже мали до цього часу нормальну державу, а не те гімно, яке маєм. Але ні в якому разі не можна йти шляхами цих, так званих, "розвинутих" держав заходу, де людину вже давно перетворили в гвинтик велетенської машини. Краще здохнути, ніж в такій державі жити. От і я з Лондона втік, хоть там і пропонували вже нормальну роботу інженера і зарплата велетенська. Не можу в неволі жити. Задихаюся...
Що б ще написати?.. Щось хочеться зітворити, а ідей нема. Якийсь твір написати, чи оповідання... Може про наших емігрантів? Людей, яких доля кидає по світу, як полову?.. Так що ж тут писати, тут один плач та сльози. Все більше й більше розумію Шевченка, його "захалявну книжечку". Бо нема гарантії, що ці мої списані папери дадуть звідси винести. Фашисти прокляті. Подивишся отак на кожного окремо - вроді подібні на людей. А в цілому система механічних гвинтиків без жалю і совісті, скоти.
Отакий в нас получився день календаря. Але то ще не кінець. Бо спати я не хочу, то буду писати про все підряд, тільки б робити щось. Медитувати я не вмію, та й не впевнений стовідсотково в цінності цього заняття, так що пишем далі історію життя мого..

Жив я, значить, в Лондоні майже 3 роки. Перші пів року перебивався, як міг, щоб вижити. Тримав плакат "ПРОДАЖ БІЛЕТІВ" рекламний в центрі, на Лейцестер Сквер. Робота нехитра, але дуже й дуже важка фізично.

Плакат великий, метра 2,5 в висоту, на дерев'яній нозі. Любий порив вітру кидає його, як дурного, з боку в бік. А стояв я зимою. Холодно, сиро, дощ на голову капає, а перерва одна - півгодини. Решта 7,5 годин стоїш, як пень, на одному місці і притупуєш тільки. Так я стояв 2,5 місяці, поки не почалася весна, будови і не з'явився шанс знайти щось краще. Думав - не виживу, або стану інвалідом. Вижив.

Потім мені пощастило - знайшов роботу чорноробочим. Але я вже трохи призабув, насправді чорноробочим я працював десь місяць-півтора зразу після приїзду, поки не почалася зима. Будували ми готель "IBIS" разом з Іваном з Чорткова (передаю йому тут привіт, бо все одно не знаю, де живе). Працювали, як навіжені, щоб тільки втриматись там. І втрималися би, якби не тупі наші англійські бригадири, які спочатку вимагали в дощ проливний працювати (я відмовився і пішов додому), а потім від Івана - туалети мити (не наша це, українська справа англійцям туалети мити. Тяжко працювати ми можем, а принижувати себе не дамо!). Так і закінчилася наша робота на тому об'єкті. А як я

скінчив тримати плакат, Іван на моє місце став і стояв там пару місяців, бідолаха. І нічим я не міг йому помогти, бо й сам ніким був.
Після цього місяців 6 чи 8 я протримався на іншому об'єкті, який відкривати приїжджала жінка Тоні Блера інститут для глухонімих. Пороздавав трохи боргів термінових і став вже жити краще. Поглянув на світ навколишній і вирішив, що можу більше, ніж батракувати. Пішов хендіменом. Купив якийсь молоток, зубило, інших пару дрібниць і став вже спеціалістом вищого класу. Вже не мішки носив, а цеглу клав, дірки замуровував, з деревом трохи почав працювати.
Ще через якийсь час вирішив, що вже можу бути столяром. На перших порах довго я не затримувався на роботах, бо столяр з мене був слабенький, але крок за кроком, все більше і більше стали мені дзвонити з різних агенцій, пропонувати роботу. Зрештою було вже по декілька дзвінків в день. Так я став великим спеціалістом зі столярної справи. Смішно звучить для людини з двома вищими освітами, лейтенанта запасу і кандидата в народні депутати в минулому, але як би я написав ці рядки, якби не такі викрутаси життєві?.. Напевне в мене характер такий, дурнуватий трохи. Не сидиться на місці. Все хочеться кудась йти, щось міняти, з чимсь воювати. І ось, коли в кінці-кінців мені запропонували роботу інженера за спеціальністю -

з мене вже було досить того добра, і я попер додому. Але я був би не я, якби полетів так, як всі нормальні люди - літаком і без проблем. Ні, мені хотілося всьому світу доказати, що українці мають право їздити там, де вони хочуть, особливо, коли вони додому їдуть. І я йому це постараюся доказати!
Купив апаратури різної, GPS, карти військові завантажив в мобільний - вирішив йти через Карпати додому, через границю. Не хотів мати ніяких неприємностей на прикордонному переході Словаччина - Україна. Але помилився, не зібрав достатньо інформації і забув за ще один кордон - Шенгенський. На ньому мене й зняли з поїзда і посадили в тюрму. Хоть законного вони на це права не мали, на мою думку, так, як я чесно пройшов митний контроль в Лондоні, легально в'їхав в Шенгенську зону, хоч і з паспортом з закінченим терміном дії. Могли затримати і відіслати в посольство за додатковими паперами, не пустити в Чехію. Але ж не садити в тюрму, та ще й на 1,5 місяці. Цього я їм не подарую! Як може бути, що один на кордоні впускає, а інший, за ті ж самі папери саджає?! Нонсенс! Хоч, якщо чесно, все це повністю співпадає з моїми підсвідомими планами - втерти їм всім носа і показати, що українців не можна чіпати, не можна ображати і ніяк не можна ними керувати. Ви собі як хочете, а я буду битися до

останнього патрона. І останній - теж в ворога. Все одно приб'ють, то чого ж добру пропадати. Хе-хе. Ось. Отакі в мене нехитрі життєві принципи. Нарід наш зубожів ментально. Все рідше зустрічаються люди козацької вдачі, вільні люди з вільним мисленням, не захламленим різними єресями та іншим інформаційним мотлохом. Виховувати наш нарід потрібно, показувати йому всю фальш і сміття, яким його засипають з різних боків. Не дає він ворогам спокою віками, наш народ. Кожен старається його на свій бік перетягнути. Заманити, як дитину, чимось яскравим чи солодким. Може подорослішає, в кінці-кінців?! Це не питання, це - вигук. Вставайте!!! Очистіть свої здерев'янілі мізки від хламу життєвого! Робіть щось, будуйте! Ніхто ж не дасть вам волі за ваші приховані таланти. Кайдани порвіте, кажу!!
"Говори до гори, а гора - горов", як в нас, на Галичині, кажуть. Нарід як стояв в стійлі, так і буде стояти. Занадто великий діапазон гнучкості в нього. Занадто сильно його треба зачепити, щоб за вила взявся. І щось в цьому величне такой є. В оцій покірній, безкінечній терплячості. Щось таке, чого ні один англієць чи німець не осягне ніколи. "Нов ченс", як вони кажуть. Зрештою, хто нас ще похвалить, як не ми самі. Нас же ніхто не зрозуміє, якщо самі не покажем. Тут згодиться ще одне прислів'я наше: "Говорила

- їхала, сіла - та й повезла сі". Що в перекладі значить: говорили ми, говорили і прийшли до того, з чого й починали. До кайданів.
Помітив, що тюрма позитивно впливає на творчий потенціал. Отак би писав, писав про щось... Не впевнений в художній цінності даного твору, але писати буду, поки натхнення є. А чого б йому не бути?.. Все одно про все підряд пишу. Може навіть скоро спати піду. Завтра фашисти о шостій розбудять, бурду принесуть свою. Але час мені по барабану, все одно годинник забрали, як і все інше. Здається, навіть хочуть вкрасти, разом з недешевою апаратурою моєю, бо в переліку я його не знайшов, як і багато чого іншого. І, відповідно, не підписав. Побачим, чим це закінчиться. Німці явно зневажають мої права і свободи, тягнуть час. Маю надію, що хочуть мене якнайшвидше сплавити від проблем подальше - на літак і додому. Дарма надіються, що я їх лишу в спокої! Я з них всю душу витрясу і переберу по запчастинах, сволоту. Хай тільки вирвуся звідси. Можна було втікати, але не було сенсу. Загрози особливої нема, півтори місяці можна і посидіти, в разі чого. Лиш би годували та папір видавали регулярно. Може такой щось цінне напишу згодом...
Все, на сьогодні дійсно досить, бо німці вже сплять. Один я, порушуючи всі норми і правила, світло свічу. В мене є для них добра фраза -

"Ніхт ферштейн". Просив, як людей, мені словника видати - і цього не дали. Хай тепер тратяться на освітлення.

3 серпня 2006 року, четвер. Зранку визвали до лікаря знову, записали різні дані в мед. карту, вкололи тест на тубуркульоз, знов хотіли взяти кров. Кров я їм не дав, аргументуючи принциповими причинами і проблемами зі здоров'ям. Пройшло. Хоть це таки дійсно правда. Нерви стали нікудишні вже. Тепер мене будуть тримати в цьому "Бункері", аж поки не відсиджу, або додому не пошлють. Ну і дідько з ними. Також бачився з начальником тюрми. Нічо корисного для себе не взнав, крім того, що виходити мені 7-го вересня офіційно. Ще більше місяця. Завию я тут. Але нічо, головне, щоб папір давали і ручка не закінчилася. Повоюємо ще. Консульство наше, здається, за своїх громадян не сильно переживає. Бо їх повинні були офіційно повідомити про моє затримання. А зараз треба їм спочатку заяву переслати, для якої потрібно поштові марки вибити з адміністрації тюрми.
Так, тільки що прийшла людина, напевне представник суду. Приніс анкети з консульства на видачу проїзного документу. Не міг почекати 5 хвилин, поки я заповню їх. Прийде аж в понеділок, я так зрозумів. 4 дні втрачаю. Але це вже якийсь хоч рух. Так розумію, що поки вони

задницю піднімуть, вже й сам вийду звідси. Принесли вечерю. Знов сир з хлібом. Але сиру сьогодні більше. Називають мене Джеймсом Бондом. Напевне через ту кількість навігаційної і іншої апаратури, яку я тягнув у наплічнику. Жартують зі мною, навіть взяли заяву на дзвінок додому. Значить, дійшло вже щось до них, чи що?.. Ну-ну. А може, скоро відправлять і вважають, що я нічого не встигну зробити. Побачим.

4 серпня 2006 року, п'ятниця. Сьогодні тиждень, як фашистські кати закрили мене в буцегарню. Намалював на плитці календар, щоб не збитися з дати. Бо тільки за сонцем, власним календарем і розносом їжі орієнтуюся, починаю забувати дні вже потрохи. О! Прийшов той самий посильний з суду, забрав папери. Не знаю, що на них найшло, але рух є очевидним.

Перечитував написане. Згадав Ромка в Лондоні - старшого чоловіка, який тримав один з таких плакатів, що і я. Серце не витримало. Помер. Вічна пам'ять йому. Якби не він і не кілька тих людей, які помогли вижити в перші місяці, невідомо, як би все склалося. Тяжкі були часи. Пів року жив впроголодь, купував найдешевші продукти вроді макаронів і фасолю в томатному соусі за 6 копійок.

А деякі люди там роками стоять. Втягнулися. Стійкий в нас народ. Так їх і називають, "плакатна мафія". Бо як один звідти йде, то на його місце зразу інший вже є. Підійди до любого, заговори українською - відповість. І переважно - галицьким діалектом. Цілими селами виїжджають. Як один пішов на будову - то все село на будові. Як один вулиці підмітає - то весь район за ним. Живучий народ. Голими руками нас не візьмеш. Це радує. Ще не вмерла Україна, вашу мать! Ще нас взнають наші вороги. Хай тільки нарід трохи оклигає, дітей своїх в своїй державі виростить... Менше нас точно не стане, а тоді покажем всім.
Принесли вечерю. Консерву. Нарешті щось людське. Пообіцяли дати вечером подзвонити і навіть спитали, в який час краще мені. Підозріло добрі. Подзвоню - взнаю. Може мої консульство вже підняли на ноги, чи що?
Подзвонив додому. Так і є. Всі вже на ногах, все знають, всіх обзвонили. Молодці. Так, як я і передбачав (але то був оптимістичний варіант). Дали папір, з якого я зрозумів, що скоро відправлять додому. От і пойми їх. Я точно це саме хотів зробити сам, за свої грощі. Але якщо вони мають нестримне бажання оплатити мій переліт, то хто їм буде заважати?..

Дурні, одним словом. Папірець для них важить більше, ніж здоровий глузд і життя людини. Ніколи не прийму і не визнаю легальною цю тупу механістичну систему! Систему, де людей використовують, як гвинтики, де папір з чиїмось портретом замінює реальні цінності. Ця система зла і деструктивна. Не для людей вона призначена, не для їх добра і свободи.
Тепер думаю, може дійсно трохи пригладити цей щоденник і надрукувати десь. Хай люди знають, як і що в світі відбувається. Так і зроблю після приїзду.
Посидів ще годину. В мене тут шахова дошка вирізана на столі. Вирізав з паперу квадратики - фігури. Попробував сам з собою грати. Нецікаво. Викинув. Посидів ще пів-години. Створив свою стенографічну систему. Слово автомобіль написав нею. Влізло в 6 знаків. Подобається. Буду далі ліпити. Трансформатор теж в 6 влізло.
Щось подібне до арабського письма виходить. Зате ефективно. Треба буде доробити.

5 серпня 2006 року, субота. Зранку принесли булочки з джемом, масла дали, какао. Як кажуть, "Не вірю очам своїм". Може, в честь суботи (Потім взнав, що начальник тюрми - єврей, так що ця версія справдилася.
Прим.авт.). Але скоріше за все, вирішили мирно розійтися, задобрити мене. Так я і так добрий.

Отримаю компенсацію з них і буду ще добріший. Так виглядає, що в понеділок, напевне, відправлять додому. Переробляю стенографічну систему в бік збільшення швидкості. Придумав принципово іншу систему - у вигляді квітів. Весело. Тепер замість писати будемо квіти малювати. Ну, не зовсім квіти, але щось квіткоподібне. Але це більше ієрогліфи нагадує. Зато кожне слово в одну клітинку влазить. Треба думати далі, занадто повільна вона.

Обід, вечеря, так і день пройшов. Паперу більше не дають. Лишився останній листок. На два дні стане. Якщо затримають довше - буде туго. Приїду - буду читати все підряд. "Війну і мир", наприклад, яку я в школі так і не осилив. Може, "Капітал" почитати?.. Думаю, дядько Маркс ще не застарів. Не знаю, як живуть ті, які нічого не читають. А зустрічаються часто і такі, які в житті ні одної книжки не прочитали. І нічо, прекрасно себе почувають. Як так можна?..

А колись люди так і жили. Книжок не було. Збиралися й історії розказували, напевне. Ото було життя дивне. Світ був великий, не те, що зараз, з яйце куряче. Можна було піти - і пропасти. Кудась, світ-за-очі податися, людей різних бачити, і всі дивні. А зараз.. телевізор все показав - нікуди й не хочеться вже. Малий наш

світ. Люди стають однакові і зовні, і всередині. Скоро цей світ стане великою фабрикою з переробки ресурсів в відходи. Людина, як той хробак, все риє і риє. Лазить кудись. Скоро від Землі одні діри лишаться. Що тоді будем робити?.. Здихати мільярдами і дивуватися: "Звідки це все взялося? Так добре було і так скоро закінчилося".
Закінчаться органічні копалини - перейдуть на неорганічні. А як родовищ стане менше, а людей - більше? Що тоді? Багаті та розумні протягнуть ще пару десятків років. Дурніші будуть дохнути мільярдами. Ото сморід буде! Ті, що залишаться, збережуть примітивні електричні машини на якийсь час, потім знов перейдуть до натурального господарства, зможуть вирощувати якісь продукти, але Земля вже не буде такою ж багатою і щедрою для них, як раніше для всіх.
До того часу, можливо, колонізують Марс. Родовищ там має бути досить. Якщо вдасться, цивілізація буде жити там. Більше варіантів розвитку нема, здається, з таким підходом. До інших планетарних систем нам не добратися*. (* - див. додатковий листок).

А може, хтось виключить рубильника на небі і скаже: "Досить. Ще один невдалий експеримент". Тай погасне світло, як і з'явилося. І будемо в темноті жити...

Веселу я картину намалював... Зато реалістичну, з фотографічною точністю.
Так що, треба нам, українцям, організовуватись, об'єднюватись, і летіти Марс колонізовувати. Бо як туди китайці припруться, нам місця не буде. Та й Марсу кришка дуже скоро наступить.
Всі на колонізацію Марса!

Головне - обладнати гарну базу на орбіті, щоб від американців і вузькооких відбиватися. На підльоті їх збивати. Вони маневрувати не зможуть, будуть прямо на нас летіти, а ми їх акуратно - бац, і в утилізацію. Так, що, гасло цього століття - Всі на Марс! А коли всі полетять - ми візьмем, і залишимся. Ото сміху буде.
Збудуємо глобус України в Стрию. Чому в Стрию? Бо я з тих місць родом. В селі в мене річка підтоплює раз в пару десятків років. Глобус може затопити. Через те в Стрию. На мої хаті, чи на тому місці, де вона була - меморіальну дошку: "Тут жив великий ідеолог переселення всіх на Марс такий-то. Ну і слава Богу.". З таким написом я згідний. Щоб скромно усе, без понтів.
Жити будем мирно. Будем до родини в Канадійську чи Гамериканську область їздити в гості. Раків будем ловити на вихідних, бо в робочі дні треба на службу йти, китайців збивати тих, які повертаються. Ресурсів у нас небагато, на всіх не стане, що ж робити...

А, чуть не забув! Хохлів теж на Марс пошлем, американцям черевики чистити і землю обробляти, бо вони нам на Землі життя точно не дадуть. Знов почнуть землю між собою ділити і за пів-дерева воювати. Нащо вони нам здалися?.. Туди їх теж. Там вони швидко пристосуються, як завжди. Може навіть годувати весь Марс хлібом будуть монопольно, то ми з ними переговори вести будем на поставки зерна в обмін на екскурсії. По тій батьківщині, яка для них ніколи їхньою і не була. Та вони не дуже і рватися до нас будуть, бо на Марсі землі більше і вся родина там.

Тим небагатьом українцям, які до них помилково затесалися, будем надавати громадянство, якщо заслужить, і докаже, що не хохол. А з часом за Землю забудуть, ми перейдем на медитацію, вмирати перестанем. Будем в потрібний час просто переселятися в інші світи. А може і помирати, але свідомо. Не кожен же хоче вічно жити. Кому таке наказання потрібне?..

Може, п.Бог до нас переїде. А чого б і ні? Буде нам про що поговорити, напевне. Як ми тисячами душі свої клали, щоб дійти до Нього. А він - як довго чекав на нас, мучився і страждав також. Радість. Отака-то вона, Нірвана Українська. А чи пойме хто? Побачим...

6 серпня 2006 року, неділя. З самого ранку бемкають дзвони десь на дзвінниці в місті. Німці йдуть замолювати гріхи свої. Може і той вуйко Тітор Вікнар, який мене сюди запроторив, теж десь в церкві?.. Недарма ж його так тіпало, як мене здавав. Знав, що несправедливість чинить. Най сі не хвилює, я розумію - його діти тоже їсти хочуть. Але совість - то така річ, що і під землею дістане. З нею краще мирно жити. Як я. От мені і тут весело, за ґратами. А вийду - взагалі на кусні розірвати може... Ну от, знов поперло. Десь мої родичі думають, що я сі тут сильно мучу. Отак і мучусі - трохи сміюсі, трохи сплю. Сьогодні вві сні океан бачив, острів і всякі гарні краєвиди. Чогось моє село посеред океану плавало в очереті. Якби той дядько, що питав, чи я вживаю знав, що в мене в голові ще доз на чоловік 20 стане, він би мене зразу випустив, я вам кажу. Треба було му то сказати. Жаль, що папір кінчається, я б ще і про совість трактат написав. Ех... Чекаю завтрашнього дня. Як би тут добре не було, а додому хочеться вже. Набридла ця чортова тюрма, як редька гірка.

Принесли вечерю. Пропонували добавку. Не треба нам ваших подачок. Краще б почитати дали що. Бо я вже змучився власний почерк розбирати в який раз. Добре, що це я сам писав. Хтось інший довго розшифровував би цю шкрябанину. Згадав за дзвони. Як мене з суду вивели, теж дзвони

почали дзвонити. Як для мене спеціально. Дванадцята година була. Гарно так дзвонили. Так, ніби казали: "Ну от і почався твій шлях тернистий". Але оптимістично так. Пам'ятаю, поліцаї якось аж шию в плечі повтягували, скулились чогось. Ну, думаю, раз їм б'є зле, то мені на добре має бути.
Зараз теж дзвонять. На вечірню, напевне. Німці, видно, ще до церкви ходять. В Англії церкви стоять пусті, позакривані. В неділю відкриті, але народу не густо в них. Величні такі споруди, старовинні, але пусті. Це в Лондоні самому. Як там далі - не знаю, не був. Не хотілося чомусь їздити по Англії, та й постійно часу не було, або грошей.

7 серпня 2006 року, понеділок. Тиждень в "Бункері". Не рекорд, але ж... В цьому питанні ми рекордів бити не хочемо. Краще який по поїданню вареників встановити, все ж веселіше. Сніданку не було. Може в зв'язку з відправкою? Чекаю. Як виявилося, вони його просто забули видати. Чекаю далі. Пообідав. Руху нема. Напевно, сьогодні нічого не зміниться. Злий. Жалію, що нема під рукою атомної бомби, щоб всіх цих уродів змести з лиця землі. Скоти безсердечні.
За вечерею дали якийсь папір з кінцевою сумою моїх грошей в них. Завтрашнє число стоїть на ньому. Так розумію, що завтра - день Х.

8 серпня 2006 року, вівторок. Скоро полудень вже. Від німців не чути нічого. Фашисти прокляті. Мене дома чекають, а я тут сиджу. Знов я помилився. Папір виявився звичайним талоном на закупівлю. Це сьогодні. Добратися б до того магазину і купити марок поштових, цукру якогось, можна бритву, бо заріс вже. Паперу теж треба. Зводили в магазин. Купив цукру, печива, марки, конверти, бритву, ПАПІР! Поголився. Живем!

9 серпня 2006 року, середа. Сьогодні вже два тижні, як я в дорозі. За планом мої повинні починати шум в пресі і піднімати всіх, кого можна, на ноги. Що це за фігня? Кинули, як злочинця в тюрму і забули. Що робить консульство? Чаї ганяють, як завжди, напевне. Люди їм до одного місця. Зато в мене повний кайф - печиво є, каву дають, цукор, запаси хліба, навіть персики. Можна зимувати. А головне - папір! Пиши, скільки влізе. Малюю креслення моделей різних: машин, екскаваторів, навіть гвинтокрила задумав зробити з бензопили старої. Так що занять купа.

Знов думаю, наскільки несправедливо влаштована система. Посадити в них пів дня зайняло. А випустити - ще невідомо скільки. І все влаштовано так, щоб людині не дати легко вийти звідси, навіть і невинній. Паразити.

На пів години підсадили якогось наркомана з ломкою після героїну чи ще чогось. Але нічо, соображжав, англійською трохи навіть говорив. З трудом, але переклав мені пару фраз з тих офіційних паперів, які мені дали. З його перекладу я зрозумів те, що й знав - що відправити мене мають додому і що в'їхати сюди більше не зможу.
Це ми ще побачим. А також щось про можливість оскарження. В мене таких можливостей мільйон. Я і німецьку знаю і адвокат до мене кожен день заходить... Уроди. Напиши їм листа - то залишать ще на місяць, а потім все одно відправлять додому, бо паспорт закінчився.

Почав щось малювати. Спочатку якісь фрукти малював, а потім виникла в пам'яті картина з мого дитинства, зовсім, як у Шевченка, як я баранів пас. Конкретно так, з деталями, гарненьке все. Зачепило. Бо ні того місця, ні тих будинків ферми нема вже давно, все кар'єр з'їв. А то були гарні часи. Дай, думаю, намалюю. Малюю я не сильно. Але щось таки вийшло. Коли пізніше роздивився - побачив повністю біблійний сюжет. Конкретно, з деталями. Але пояснювати не буду. Хто побачить, той сам пойме. Навіть нічого не домальовував. Все один в один зійшлося.

А взагалі, тюрма мені підозріло нагадує наш світ. Ті ж самі принципи. От, наприклад: - поїв добре, сонце засвітило - і забув, що в тюрмі. Лежиш, кайфуєш. А трохи гірше стане - зразу згадуєш, де ти. І назовні вийти не можна. Випускають тільки за добру поведінку. За погану - в карцер. В кожного свій термін. Хтось може втекти, можливо. Для цього краще добрим прикинутися, вийти на прогулянку і драпанути. Тільки хто ж нас сюди засадив? Ось в чому питання. Кому ми насолили? Чи лозунг: "На свободу - з чистою совістю" і тут працює?.. Весело це все.



Щоденник, писаний у німецькій буцегарні.
Частина 2. Термін 2-й.

Не можна ніяк не описати події, які відбувалися *з 7-го вересня* до сьогодні, *11-го вересня, 2006 року, понеділок*.
Зразу ж після суду*, ледве встиг закінчити дописувати сторінку щоденника, як викликали знов до лікаря. І після чергової відмови здавати кров закинули знов же ж у карцер. Той самий, що і раніше - біла кімната, біла плитка. На таке самоуправство і беззаконня я зразу ж об'явив голодування. Лікаря попередив, що якщо помру - відповідатиме особисто. Попрощався з життям, таким чином..
Рівно через добу вони заявилися до мене у карцер розширеною делегацією: лікар, перекладач, якийсь з дрібних начальників, вертухаї. Всім їм ще раз, як міг грунтовно, пояснив, що ніколи, ні за яких обставин кров мою вони не отримають примусово. Обґрунтував приблизно так: кров моя і тіло - моя особиста і недоторкана власність.

---

* Суд - повторне засідання, яке відбулося в одному з тюремних приміщень, де, всупереч логіці і букві закону, 6-ти тижневе затримання продовжили на наступні 6 тижнів. Тобто ЩЕ РАЗ засудили за тією ж статтею про нелегальний перетин кордону. Як бачим, "справжня демократія" не перебирає методами, коли потреба є. Чому така була - аж у третій частині, частині про шпійонів)

Право на неї належить тільки мені і нікому іншому. Ні Баварії, ні Німеччині, ні навіть Україні, а тільки мені особисто, і моє, отже, право вибору - здавати, чи не здавати її їм. Також пояснив, що не маю підстав їм вірити після всього скоєного, та не маю підстав вірити у стерильність і безпечність даної процедури в тюремних умовах. Показав їм на матрац, що лежав на підлозі карцеру, на якому я мав би спати, і на якому волосся, якийсь коричневий жир, і ще невідомо що плавало. Карцер, наскільки зрозумів, перебуває у підпорядкуванні того ж лікаря. Якщо не можуть забезпечити стерильність (чи хоча б відносну чистоту) одного - які підстави вірити у стерильність інструменту і процедури?..
Першу ніч спати прийшлося прямо на підлозі, викладеній плиткою з 2-міліметровими пухирцями. Підлога виявилася значно чистішою, ніж той матрац, як не дивно. (Ніколи не пробували голим тілом на рифленій плитці виспатися? Рекомендую. Після цього йога видасться вам дитячою забавкою, десь так).. З тим вони і пішли. З того часу пив тільки воду, аж до сьогоднішнього дня. Самопочуття прекрасне. Перші 3 дні сильно хочеться хоч щось з'їсти, на 4-й вже більш-менш, призвичаюєшся. Три рази з унітазу в підлозі вилазили якісь сороконіжки, типу тарганів, але менші. Прийшлося прибити, від проблем подалі. Сидів, думав, співав. Переспівав усі пісні, які

знаю. А, оскільки знаю не дуже багато, то й по кілька разів одні й ті ж. Років 7 не співав. Ось як кинув пити - так кинув і співати, заодно. Взаємопов’язаний процес) Класно, одним словом, корисно для здоров’я. Як ментального, так і фізичного. Тільки починаєш нервувати, заспівав - і все проходить. Легені вентилюються, кисень поступає.. Згадав, грозилися ще, що в понеділок відведуть до психіатра, на психіатричне обсте- ження, якщо кров не здам. Ведіть, - сказав. Скоріше лікаря вже визнають тут ненормальним, ніж мене. Замість того, щоб берегти здоров’я пацієнтів - він його гробить, паскуда. Якщо це нормально, то я чогось тоді не розумію в цьому світі. Забув і за клятву Гіппократа і за закон.. Суботу-неділю просидів сам, без відвідувачів. В останню ніч все не міг заснути ніяк - світло світить тут постійно, не виключається навіть вночі. Кімната біла, світло біле, пусто, не відомо ні година яка, ні пора дня. Спочатку приносили їсти, пропонували, потім зменшили дозу до чергового відкривання вікна-подавання води. Ще хохма: принесли на другий день повний, з верхом, піднос, а на ньому: перше, друге, виноград, фрукти якісь.. навіть не розгледів всього (точно, як в "Кавказькій полонянці"). Що це? - питаю. Сьогодні у нас ТАКИЙ обід, - ржуть. Відвертаюся: - Вассер давай. А в самого аж скули зводить. Це ж треба, падли, як вишукано

знущаються.. Але нічо, ми ще й не таке бачили. Врешті заснув, хоч і через силу. Матраца витер папером туалетним вже на другий день. Сплю, як білий чоловік - голий, але гордий.

Сьогодні зранку прийшов соц.працівник і два охоронці. Почали з того, що мають для мене добру новину через тиждень-другий відправлять додому. Але якщо не буду їсти - вони не зможуть посадити мене на літак) З
цього лиш посміявся і відповів, що як тільки перестануть зневажати мої права і піднімуть наверх у нормальну кімнату, перед тим, як відправити додому - звичайно ж я припиню голодування. Крім цього було сказано купу різних дрібниць несуттєвих з обох сторін. В результаті розмови відвели в душ і перевели, нарешті, наверх, до інших арештантів, к.253.

Знов сиджу один в камері, умови принципово інші вже. Календар на стіні, чуть не скатертина на столі.. Завтра "магазинний" день. Побачимо, чи дозволять купити щось перед від'їздом..
Знов прийшов охоронець, сказав, що 22 вересня вилітаю до Києва. А 20-го звідси, з Регенсбурга. Лишилося 11 днів, тобто. Після обіду відвели знов до лікаря. Ще раз йому все пояснив, ніхто вже ні на чому не наполягає.. Відстали, вроді.

Перший раз з усіма арештантами вивели на прогулянку, народ грає в волейбол..
Побачив нарешті сонце.. Добре.
Зрозумів, чому додому аж 22-го. Бо 21-го закінчується термін оскарження вироку. Хитрі. Лиш думаю, що це їм не поможе..

12 вересня 2006 року, вівторок.
Лишилося 10 днів. Снилися дубові гаї, трави, квіти - гарнюще все таке.. Я з фотоапаратом всюди бігав, все фотографував. Неймовірної красоти пейзажі, захід сонця яскраво-бордово-золотистий. А може і схід, не знаю. Скоріше, схід. Все це десь у невідомих місцях, виглядало, як маєтки старовинні десь чи в Англії, чи в Україні давній.. Дуби 300-літні, не менше... Нарешті відпочив.

Вчора і сьогодні з самого ранку над містом кружляють гвинтокрили, бемкають дзвони весь час. Може справді Папа Римський приїхав, як і казали, чи що?.. Якщо так, то виглядає на те, що ми тут з кожним Папою що там, зверху, служить, таки маємо хоч якось, але перетнутися - Іоанна Павла II в Києві зустрів теж абсолютно випадково. І не раз, а двічі навіть.. Дивні речі в світі кояться.. Лишається тепер лиш його візиту в мою «келію» чекати, раз таке. В'язниця шуршить, марафетиться.. Невже справді??..

Згадав, як колись DX-гом (діексінгом) займався в дитинстві – ціла пака листів лежить з усіх усюд дома. З різних радіостанцій, різних країн, зі всього світу. Серед них і Радіо Ватікана. Одна шокувала вже зовсім: приносить мама лист, якось (і де вона тільки його знайшла?)) – Дивись, сину, - каже з великими такими, здивованими, очима. Це церква, в якій тебе хрестили - показує на брошурку різними мовами, серед них кілька слів українською, маленьке фото церкви і підпис: «Церква села Антонівка на Україні». Так я і взнав, що є греко-католиком) Отакі ось співпадіння бувають. Вірніше, співпадінь взагалі не буває. Задумався на проблемою церков в Україні.. Чому, хто і як їх штучно роз’єднює?.. І для чого ця неймовірна кількість конфесій, якщо різниці принципової між ними все одно нема.. Чи є?.. Задумався над проблемою злочинності. Дійшов висновку, що нема змісту ставити за мету повне викорінення такої, бо це тільки шкодить справі. Кожен має право на помилку, бо помилка – складова навчання. Але повторення такої – вже хвороба свідомості, або система. Перше має лікуватися, в міру можливого, друге – обмежуватися. Не можна вважати злочинцем того, хто повністю, добровільно, і з надлишком відшкодовує всі втрати. А якщо й не добровільно, то з таким надлишком, щоб ні в кого не виникало до нього навіть думки про претензії після цього.

Шкода цього світу.. Недоліки людських відносин руйнують його ізсередини. Але ж може бути все по-іншому..
Врешті, люба система, в основі якої лежить насилля над особистістю, або ставиться за мету ту особистість зруйнувати – майбутнього не має і має бути безжалісно викинута на смітник історії. Люба система, в якій людина розглядається найперше лиш як гвинтик цілого, а вже потім, як індивідуальність і носій всього –
мусить бути ліквідована, як людиноненависницька. Така система є системою нелюдів, людей-машин, істот без совісті і свідомості, є ворогом роду людського і цього світу взагалі..
Знов вийшов на прогулянку. Познайомився з рускими місцевими. Дізнався, що Папа Римський справді приїжджав і що він десь з цих країв родом, як виявляється. Може навіть з самого Реґенсбургу.
Усвідомив для себе ще принцип: ніхто нікому в цьому світі ніц не винен. Не може бути легітимним ніяке зобов'язання, яке людині нав'язується проти її волі, або без її відома. А деколи і зразу з самого народження. Так само, як і не може вона бути нічиєю власністю. Ні власністю держав, ні панів, ні богів ні інших охломонів, які на це претендують. Без її відома і згоди, підкреслюю. Всі зобов'язання - справа добровільна, і тільки власна совість і добре слово

можуть бути тут порадниками. Сьогодні ж, в розмові з місцевими, на репліку одного про причини тут перебування: - Зірвався, - відповів: - З кожним буває. І справді, думаю, буває з кожним, людина - не механізм, помилки трапляються. І проблема, врешті, не в помилках, а в тому, як ці речі потім кожним опрацьовуються і переробляються, чи у корисний досвід, чи у похилу площину.. Пішов "по похилій", кажуть.. Швидкість вроді збільшується і збільшується.
Дивишся, буває - успішний чоловік, набирає обертів, розгону. Тільки швидкість ця за рахунок сили тяжіння відбувається. І чим ближче до дна - тим більшою є швидкість. А що, як в кінці тої прямої скеля трапиться? Цікаво, якщо є сила, що тягне вниз, то повинен бути і ресурс, що дозволяє вверх підніматися..

13 вересня 2006 року, середа.
Ще аналогію надибав: тюрма - зменшена модель комуністичної системи. Тут все так само - кожному за потребами.. але ще краще - працювати не треба, бо зовнішнє забезпечення є. Так само тут все спільне, навіть те, що особисте - і те спільне. Іншу камеру отримав - отримай нові речі. А звідси висновок: комунізм - це та ж тюрма! Вона може бути краще, чи гірше обладнана, але ідея спільної власності і загальної

рівності, без врахування індивідуальних рис і задатків - це ідея тюрми. Така ідея робить з індивіда члена стада. Спільними лиш можуть бути природні ресурси, бо спільними ці речі є за визначенням. Проблема - несправедливий розподіл і неефективне використання.

14 вересня 2006 року, середа.

Лишилося 8 днів до вильоту. Вже більш-менш обжився. Народ впізнає, вітаються дехто. Зразу незручно було не знаєш, де і що.. В холі холодильник стоїть, з прозорими дверцятами. В ньому кожен має можливість свої продукти зберігати. Зразу думав, що то кіоск-автомат якийсь, бо зверху години роботи написані) Отакі ось незручності, зовсім нічо не зрозуміло, мови ж я не знаю їхньої.. Але нічо.. Вечеря сьогодні - какао з рулетом. Смакота неймовірна. Не дочекаюся ніяк того магазину, похід в який на 19 тепер запланований, солодкого хочеться. Звикається на волі до таких "дрібниць", як цукор-печиво, навіть не помічаєш, а коли нема... В місті чути якийсь концерт, музика бумкає голосно, як в нас на дискотеці, приблизно, такої якості. Проте народ гуде вдоволено і добровільно, значить в них краще звучить) Лежу, складаю споживчий кошик на людину.. Рахую, скільки ж то один за рік та й споживає. Все одно нема більше чим зайнятися...

15 вересня 2006 року, п'ятниця.

Лишилося 7 днів, тиждень. Нічого особливого не відбувається. Кожен день приблизно однаковий: зранку сніданок - двері відчиняться на хвилину. Хочеш - виходь, бери ті три кусні хліба і бурду кавову, не хочеш - спи далі. Більшість спить. Я поки що виходжу, за звичкою, потім сплю далі до 11-ї десь. В 12-й обід. Відкриють тебе, дадуть миску, закриють далі до 4-ї дня. В 4-й - прогулянка на годину. Народ грає в волейбол, шахмати і т.п., прогулюється. З 5-ї до 6-ї закривають знов. В 6-й - вечеря. З 7-ї і десь до 9-ї чи 10-ї - прогулянка по поверсі. Всі камери відкриті, ходять один до одного в гості і т.п. Я до нікого не ходжу, бо нікого не знаю, і знати особливо не бажаю, чесно кажучи. Та й вони не рвуться сильно. Так, здоровкаються, пару слів - і все. Нема й часу особливо дружбу заводити. Ще днів 5 - і я звідси поїду на перевалочний пункт, чи як там його.

16 вересня 2006 року, субота.

6 днів до вильоту. Тюрма ця нагадує мене життя моє по гуртожитках різних. Якби не обмеження в русі - решта практично те саме. Структура відносин, самої будівлі з її спільним коридором і рядами кімнат по боках.

На прогулянку сьогодні не пішов, в облом чось. Все одно, що тут сиди, що там сиди.. Зате тут

комфортніше. Закрили і малюю щось далі. Більшість німців в мому коридорі сидить за розповсюдження наркотиків. Роботи нема, кажуть, жити стало гірше в останні роки.. Хай їдуть в Україну, поживуть, може хоч щось поймуть тоді.. Питають, хто я за спеціальністю. А я вже й сам не знаю, задумався ось. Почав виписувати в стовпчик, нарахував штук 8 основних напрямків, ну й досить.. Хай буде інженер, як в дипломі пише. Так простіше.

17 вересня 2006 року, неділя.

5 днів. Зводили в церкву зранку. Церква ділить одне приміщення на двох: на Католицьку і Євангелічну. Сказали зранку щось подібне до мого прізвища - я й натиснув на кнопку. А це був лиш дзвінок для бажаючих до церкви йти. Цікаво, хоч і не зрозумів нічого. Казали, що пастор навіть на гітарі грає деколи. Сьогодні не грав.

18 вересня 2006 року, понеділок.

4 дні. Зводили знов до лікаря. Прослухав серце, більше нічого не сказав. Маю надію його більше не ввидіти тут. Дали папір, що 22-го з Мюнхена, через Варшаву - на Київ. Може то в Варшаві вийти?..) В магазин піти не дали (не видали квитанцію на закупівлю). Ну й дурниці вже. Дома закуплюся.

19 вересня 2006 року, вівторок.

3 дні. Завтра на Мюнхен, в іншу в'язницю. Там день – і додому. Запросили в гості, зайшов. Звуть Миколаєм (Ніколай). Судячи з усього – місцевий авторитет. Народ заходить почтиво, роззуваються в дверях, лишніх рухів не роблять і т.п. Побалакали про віру, про Бога, про причини мої поведінки. Хочу, - каже, - Подивитися на ще одного такого. Тут тільки я один кров не здав, ти другий будеш. Теж розказував, що возили до психіатра, той подивився, здивувався і питав, нащо йому нормальних людей возять, невже й так не зрозуміло?.. щось вроді цього. Да ти просто упьортий! – переконував він мене. Не просто, - відповідав я) Пригостив шоколадом, ромашковим чаєм.. Так і розійшлися, кожен при своєму.

20 вересня 2006 року, середа.

2 дні. Завтра «цурюк нах Київ», кажуть німці-охоронці. Радіють, певне. Тільки не цурюк, а вперед. Шаблони, кругом одні шаблони..)

... ВСЬО, вже доїжджаємо до Мюнхена. Автобус-автозак, закриті вікна, комірки на 4-х чоловік. Речі мої десь пропали невідомо де, будемо потім шукати. В Мюнхені всіх розселили по одиночних камерах. Я в чистій, світлій, великій. Тюрма величезна, на пару тисяч чоловік десь. Повечеряв. Стіни чисті, написів мало. Серед небагатьох «Млинів 2006») Хтось з наших тут недавно був.

Було б це все весело, якби не було так сумно.. В протоколі опису дописав про відсутність особистих речей на 1000 євро десь. Серед них і годинник, батьків подарунок – його найбільше шкода.. Але ще повоюєм, війна тільки починається – тепер моя черга прийшла... О, тут навіть радіо працює!!! Красота) Останній день в тюрмі. Завтра додому. Десь після полудня повезуть в аеропорт, в поліцію. Там ще раз все перевірю, може дещо ще серед речей знайдеться.. А може в них вистачить мізків, щоб ті речі туди покласти... Цікаво, що там вдома за ці два місяці відбулося? Може влада змінилася вже, а я нічо не знаю?..Чи хтось зустрічати буде, чи не повідомили нікому?.. Чи наші менти вже стали людьми хоч трохи, чи так псами голодними і лишилися?.. Чи Юра Луценко вже став Юрієм Батьковичем і забув, як з нами барикади будував і на цих же ментів кидався?.. Швидко забув, здається. Людина не тільки поганими, але й добрими умовами випробовується. Не кожен перед блиском золота чи владою встояти може, чи перед комфортом.. Чи Юля Тимошенко вже забула, як нас пару сотень під адміністрацією під зливою мокли?.. То я їй нагадаю. Я всюди був, все бачив, все фотографував. Не було мене тільки 9-го, щось завадило. Інакше сидів би тепер з тими хлопцями, які до сих пір по тюрмах мучаться, ними забуті. Швидко люди пам’ять втрачають.

Вечір, а я ще тут. Не знаю, як вони хочуть завтра за дві години вкластися, літак о восьмій.

19 жовтня 2006 року, четвер.

Вклалися. Привезли в аеропорт, видали мобільний, зниклі всі речі теж "знайшлися". Закинуті прямо в якомусь пакеті в рюкзак всередину. Протримали години до 11-ї (рейс мав бути о 8.50) і відправили назад в тюрму. Причина - рейс ніби відмінено. Скоріше за все - фальшива. Розділи знов повністю, повитрясали всі речі, перемацали кожну складку руками, чуть не зуби перерахували, чи всі на місці (не жартую, в рот теж заглядали).. Протримали ще тиждень в тюрмі, на випадок, як тепер розумію, якщо я щось з'їв суперсекретне перед відльотом, щоб природнім шляхом вийшло.. Нічо не знайли, ясна справа, і аж *29-го вересня* я рейсом через Варшаву прилетів додому, змучений і виснажений, як собака. Тут і казочці кінець, а хто слухав - молодець.

п.с. Щоденника у Мюнхені в кінці я вже не вів, ручка закінчилася. Нову видавати не захотіли з якоїсь причини. У частині третій, підсумковій (післяслові про шпійонів) спробую описати свої думки з приводу неадекватної параноїдальної поведінки німецької пенітенціарної системи, якою ця вся справа бачиться тепер.

UPD 2020. Третя частина десь ся загубила, у перипетіях. Мо виникне. Років через триста.

